

Quickscan Flora en Fauna

Naturbegraafplaats Mepperdennen

Eelerwoude

kleurt het landelijk gebied

Quickscan Flora en Fauna

Naturbegraafplaats Mepperdennen

Concept

Versie 1

Opdrachtgever

Stichting Heidehof,
T.a.v de heer Speulman
Provincialeweg 2
9463 TK Eext

Opdrachtnemer

Eelerwoude
Postbus 53
7470 AB Goor
T (0547) 26 35 15
F (0547) 26 33 15
E info@eelerwoude.nl
I www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: P6816.6
Datum: 21-9-2017
Projectleider: M. Elshof
Opgesteld: B. Haamberg
Gecontroleerd: Y. Horstink

Onderzoek van Eelerwoude voldoet aan de eisen die het Ministerie van Economische Zaken stelt. Eelerwoude is lid van het Netwerk Groene Bureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte. Het Netwerk heeft een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbende een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

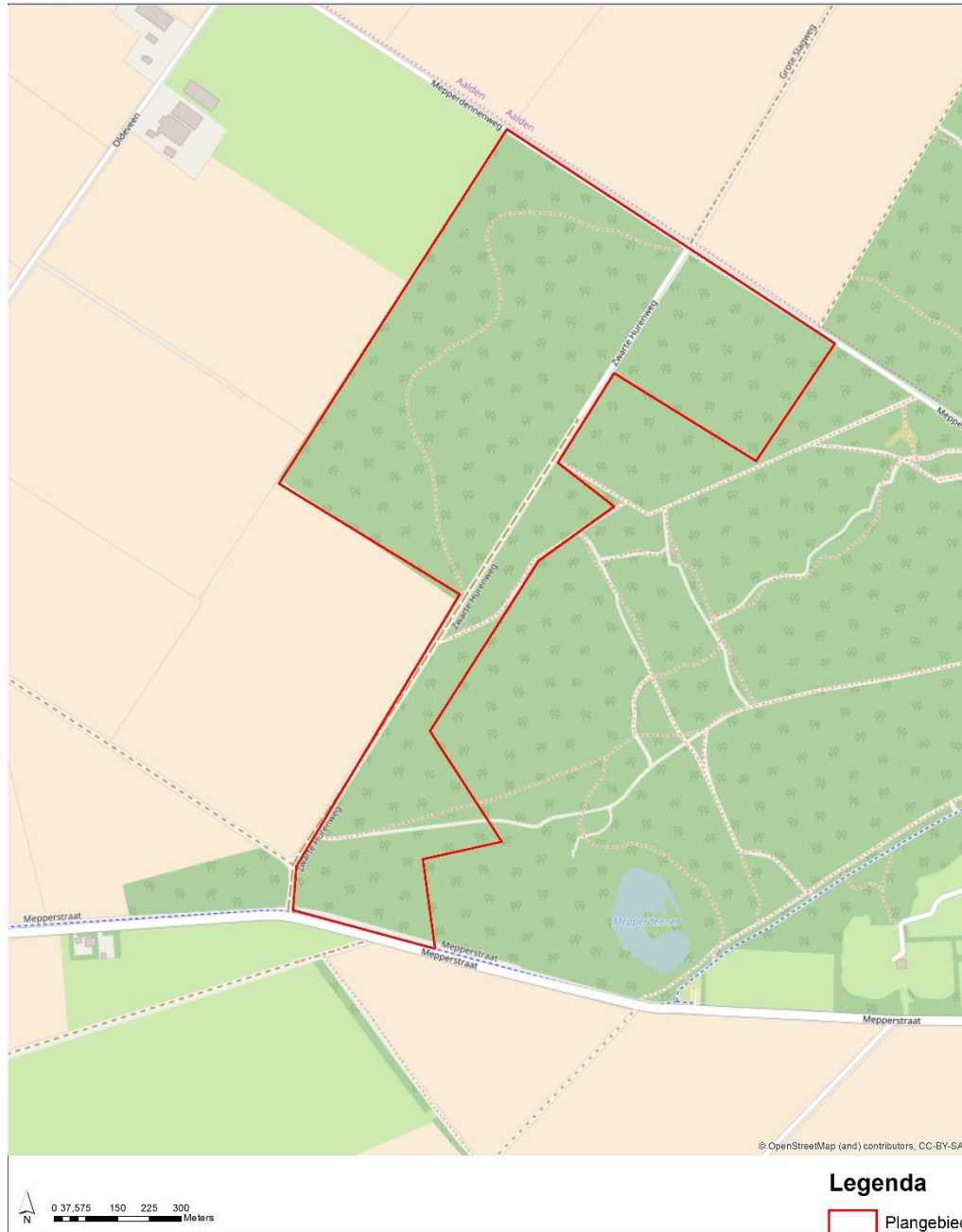
Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd, conform de geldende wet- en regelgeving ten aanzien van flora en fauna. Desondanks zal nooit een 100% volledig beeld van de aanwezige flora en fauna gegeven kunnen worden. Natuur is dynamisch, situaties kunnen veranderen.

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	Aanleiding	5
2	HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING	6
2.1	Huidige situatie	6
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	8
3	NATUURWETGEVING	9
3.1	Bescherming van soorten	9
3.2	Bescherming van Natura 2000-gebieden	11
3.3	Natuurnetwerk Nederland	11
3.4	Bescherming houtopstanden	12
4	METHODE	14
4.1	Bureauonderzoek	14
4.2	Terreinbezoek	14
5	BESCHERMDE SOORTEN	16
5.1	Planten en (korst)mossen	16
5.2	Zoogdieren	16
5.3	Vogels	21
5.4	Amfibieën en reptielen	22
5.5	Vissen	23
5.6	Beschermde soorten ongewervelden	23
6	BESCHERMDE GEBIEDEN – NNN	25
6.1	Inleiding	25
6.2	Natuurdoelen en –kwaliteit	27
6.3	Beschrijving en toetsing wezenlijke kenmerken en waarden	27
7	CONCLUSIE EN VERVOLG	30
7.1	Beschermde soorten	30
7.2	NNN	30
7.3	Geldigheid onderzoek	31
	LITERATUURLIJST	33

Naturbegraafplaats Mepperdennen

Plangebied

Ecoloog: B. Haamberg Projectnummer: 8324 Datum 22 Augustus 2017

Afbeelding 1. Ligging en begrenzing plangebied

1

INLEIDING

1.1 Aanleiding

De initiatiefnemer is voornemens om op 32 hectare bos- en natuurterrein een natuurbegraafplaats te realiseren. De ontwikkelingen die hiermee samenhangen betreffen onder meer de realisatie van een gebouw met een oppervlakte van 150 m², parkeergelegenheid voor 35 auto's en het verbeteren van de bestaande natuurwaarden.

In verband met deze ontwikkelingen is een toetsing van de plannen aan de natuurwetgeving en het natuurbeleid noodzakelijk. Met deze toetsing moet duidelijk worden hoe de ontwikkelingen gerealiseerd kunnen worden binnen de kaders van de natuurbescherming.

Eerste stap in deze toetsing is het uitvoeren van een quickscan flora en fauna. Daarbij wordt aan de hand van bureauonderzoek en veldbezoek(en) op basis van aanwezige terreintypen en toevallige waarnemingen van soorten zo goed mogelijk ingeschat welke beschermde planten- en diersoorten aanwezig (kunnen) zijn. Op basis daarvan worden uitspraken gedaan over de (mogelijke) effecten van de voorgenomen ontwikkeling en de eventueel noodzakelijke vervolgstappen.

2

HUIDIGE SITUATIE EN ONTWIKKELING

2.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in de provincie Drenthe, in de gemeente Coevorden ten westen van het dorpje Meppen, tussen de plaatsen Emmen en Hogeveen. Het plangebied heeft een totale oppervlakte van ongeveer 30 hectare en bestaat uit opgaand bos van een variërende ouderdom. Het gebied wordt doorsneden door de Zwarte Hurenweg. Langs de randen van de aan weerszijden van de weg gelegen boselementen heeft zich een fraaie kruidenrijke ruigte ontwikkeld met veel boerenwormkruid, koninginnekruid en andere soorten. De zuidkant van het plangebied bestaat uit een oudere bosopstand welke tussen de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw is aangeplant. Door dit deel van het plangebied lopen verschillende paden, welke onderdeel uitmaken van een bestaande wandelroute. De hoofdboomsoorten in het perceel betreffen grove den en zomereik. Plaatselijk zijn enkele berken aanwezig. In dit deel van het plangebied is ook verschil in reliëf aanwezig, met in de zuidwestelijke punt een laagte omgeven door hogere zandruggen. De bosbodem is in de zuidelijke helft van het plangebied grotendeels vastgelegd door een begroeiing van bochtige smele en plaatselijk gewone braam. Overige waargenomen kruiden betreffen rankende helmbloem, vlasbekje en gewone kamperfoelie. Ten oosten van de opstand zijn bosgronden gelegen van Staatsbosbeheer, welke een overeenkomstig bosbeeld kennen. Ten westen van het plangebied is een maisakker aanwezig. Het zuidelijke deel grenst aan de Mepperstraat en de daarvan ten zuiden gelegen Mepper Hooilanden. Het noordelijke deel van het plangebied bestaat uit jonge bosopstanden welke vrij recent zijn ingeplant op voormalige landbouwgrond. Vanwege de geringe leeftijd is het stamtal hier zeer hoog. Het sortiment aan boomsoorten is zeer divers met onder meer grove den, spar, zomereik, berk, beuk en linde. Langs de randen van het plangebied zijn plaatselijk struikvormers aanwezig, waaronder meidoorn. Vanwege de aanwezigheid van de oude teeltlaag bestaat de ondergroei voornamelijk uit gewone brandnetel. In het centrale deel is geel zand opgebracht. De vegetatie op deze locatie bestaat uit boerenwormkruid, koninginnekruid en langs de randen akkerdistel en speerdistel. Ook de jonge bosopstand wordt doorkruist door een wandelroute. In de huidige situatie ontbreken bebouwing en watervoerende elementen in het plangebied. Afbeelding 2 toont enkele foto's van het plangebied.

Afbeelding 2: Enkele foto's van het plangebied

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemer wil op 30 hectare een natuurbegraafplaats ontwikkelen, daarvoor dienen de onderstaande maatregelen te worden uitgevoerd en/of zijn de volgende uitgangspunten van toepassing.

- Realisatie van een gebouw met een oppervlakte van 150 m²;
- Realisatie van parkeergelegenheid (op de bestaande verharding);
- Plaatselijk dunnen van bosopstanden om natuurbegraven mogelijk te maken;
- Plaatselijk bestrijding van exoten waaronder Amerikaanse vogelkers en Japanse duizendknoop;
- De begraafplaats blijft vrij toegankelijk voor publiek;
- Aanwezige natuurwaarden worden versterkt.

3

NATUURWETGEVING

Vanaf 1 januari 2017 bestaat de Nederlandse natuurwetgeving uit de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt de drie wetten: de Natuurbeschermingswet 1998, de Boswet en de Flora- en Faunawet. De bevoegdheid is geheel bij de betreffende provincie, waarin de activiteit zich plaatsvindt komen te liggen.

De Wet natuurbescherming bestaat uit 3 onderdelen: de bescherming van Natura 2000-gebieden, de bescherming van soorten en de bescherming van bosopstanden. Naast de natuurwetgeving bestaat het natuurbeleid, waarbij de kern wordt gevormd door het Natuur Netwerk Nederland, afgekort de NNN. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de wetgeving en het natuurbeleid.

3.1 Bescherming van soorten

De bescherming van soorten is verdeeld in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en overige soorten.

Wettelijk zijn enkele uitzonderingen opgesteld, waarvoor geen ontheffing nodig is:

- Handelingen volgens instandhoudingsmaatregelen of passende maatregel door provincie;
- Handelingen volgens een beheerplan of ander plan of programma of een programma per AMvB;
- Mits dat beheerplan, plan of programma voldoet aan de ontheffingsgronden; en het betreffende bestuursorgaan tevens bevoegd is om vrijstelling of ontheffing te verlenen of daarmee instemt;
- Ter voorkoming van schade (hele land of per provincie);
- Ter voorkoming van overlast (hele land of per provincie);
- Ter beperking van de populatie;
- Ter bestrijding van invasieve soorten;
- Voor de jacht, zoals wilde eend houtduif, haas en konijn.

Voor alle soorten geldt de zorgplicht. De beschermde status van de overige soorten verschilt per provincie. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. Er is dan geen ontheffing nodig voor werkzaamheden.

Soorten van de Vogelrichtlijn

Hieronder vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels als bedoeld in artikel 1 Vogelrichtlijn.

Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- opzettelijk doden of vangen;
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen e.d.;
- eieren onder zich te hebben;
- opzettelijk te storen, tenzij dit geen wezenlijke invloed heeft;
- vogels dood of levend, of herkenbare delen daarvan te verkopen, vervoeren of aanwezig te hebben voor verkoop.

Uitgezonderd zijn de soorten die door de AMvB zijn aangewezen. Hieronder vallen onder andere de Canadese gans en de Houtduif. Onder bepaalde voorwaarden mogen deze handelingen wel uitgevoerd worden. U heeft dan een ontheffing of vrijstelling nodig. Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Een ontheffing kan verkregen worden als er geen andere bevredigende oplossing is en als het nodig is in verband met de volksgezondheid, openbare veiligheid, luchtverkeer, schade aan gewassen en dergelijk, bescherming van flora en fauna, onderzoek of onderwijs, herinvoering van soorten, vangen van bepaalde kleine hoeveelheden en geen verslechtering van de staat van instandhouding.

Soorten van de Habitatrictlijn

Soorten die staan in het Verdrag van Bern en Bijlage I van het Verdrag van Bonn. De soorten staan in bijlage 1. Handelingen die de wet verbiedt zijn:

- opzettelijk te doden of te vangen;
- opzettelijk te verstoren;
- opzettelijk eieren te vernielen of te rapen;
- voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen;
- opzettelijk te plukken of te verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen;
- anders dan voor verkoop, onder zich te hebben of te uitvoeren.

Er zijn vrijstellingen opgesteld via de provinciale verordening of ministeriële regeling. Een ontheffing kan bij de provincie worden aangevraagd. Een ontheffing kan verkregen worden ter bescherming van flora- en fauna, voorkoming "ernstige schade" aan gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendommen, in belang van de volksgezondheid, openbare veiligheid of andere dwingende reden van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van wezenlijk gunstige effecten voor het milieu. Daarnaast zijn de wettelijke uitzonderingen van toepassing.

Overige soorten

Dit zijn de soorten die genoemd worden in de bijlage van Wet natuurbescherming. Voor de lijst van de overige beschermde soorten zie bijlage 1. Onder dit beschermingsregime is het verboden om:

- Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen;
- Vaatplanten opzettelijk te plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.

Voor deze soorten gelden dezelfde vrijstellingsgronden als bij de soorten van de Habitatrictlijn en zijn er een groot aantal overige uitzonderingsgronden. Voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden en het algemeen belang is er een vrijstelling.

Zorgplicht

De bescherming van soorten gaat uit van de intrinsieke waarde van alle dieren en planten. De mens moet daar zorgvuldig mee omgaan. Daarom is de zorgplicht in artikel 1.11 van de wet opgenomen. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving en voor Natura 2000-gebieden. Dat betekent dat iedereen naar redelijkheid nadelige effecten:

- moet voorkomen;
- moet beperken;
- ongedaan moet maken.

3.2 Bescherming van Natura 2000-gebieden

In Nederland zijn verscheidene natuurgebieden die een beschermde status hebben als Natura 2000-gebied. Tot 1 januari 2017 kenden we ook nog de Beschermde natuurmonumenten. Deze zijn met de komst van de nieuwe Wet natuurbescherming hun beschermde status kwijtgeraakt.

Natura 2000-gebieden

Natura 2000 is een samenhangend netwerk van natuurgebieden in Europa. Natura 2000 bestaat uit gebieden die zijn aangewezen in het kader van de Europese Vogelrichtlijn (79/409/EEG) en gebieden die zijn aangemeld op grond van de Europese Habitatrictlijn (92/43/EEG). Voor alle gebieden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De kern van de bescherming is dat deze instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mogen worden gebracht.

Gevolgen plangebied

In de directe omgeving van het plangebied liggen geen Natura 2000-gebieden; op circa 3 kilometer afstand ligt het Natura 2000-gebied Mantingerveld. De aard van de voorgenomen werkzaamheden en ontwikkeling maakt dat de effecten uitsluitend tot het plangebied of in de zeer directe zone eromheen blijven. Gezien de afstand tot de Natura 2000-gebieden, de invulling van de tussenliggende gebieden en de voorgenomen werkzaamheden is er derhalve geen reden om aan te nemen dat er kans is op een belemmering van de kernopgaven van het Natura 2000-gebied, zij het door een rechtstreekse invloed, cumulatieve invloed of externe werking. Een toetsing aan de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden wordt daarom niet noodzakelijk geacht.

3.3 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter verbinden met elkaar en met het omliggende agrarisch gebied. Het Natuurnetwerk is de kern van het Nederlandse natuurbeleid. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit

natuurnetwerk. In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het 'nee, tenzij'-principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten.

Wanneer bij een ontwikkeling mogelijke effecten op de NNN/EHS denkbaar zijn, is het raadzaam (en in sommige gevallen noodzakelijk) een NNN/EHS-toetsing uit te voeren.

Gevolgen plangebied

Het plangebied ligt binnen de (voormalige) Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is de opvolger van de EHS. Met het bestuursakkoord is de uitvoering en het beheer van de NNN de verantwoordelijkheid van de provincie geworden. Voor de EHS uit de Structuurvisie Overijssel is de begrenzing van gronden behorend tot het NNN vastgelegd in de omgevingsverordening. In hoofdstuk 7 wordt hier verder op ingegaan.

3.4 Bescherming houtopstanden

De bescherming van houtopstanden kent twee belangrijke instrumenten: meldingsplicht en herplantplicht. Een kapmelding is verplicht bij de kap van bomen buiten de bebouwde kom (ihkv Boswet) indien kap plaatsvindt in een houtopstand van 10 are of meer of een bomenrij van 20 bomen. Er geldt een 1 op 1 herplantplicht. Provincies bepalen welke gegevens bij een melding moeten worden aangeleverd. Voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel is er geen herplantplicht.

Bescherming van houtopstanden

Het omhakken of rooien van bossen is niet zomaar toegestaan in de wet natuurbescherming.

Onder bos wordt verstaan:

- bossen die buiten de 'bebouwde kom Boswet' liggen;
- alle beplantingen van bomen die groter zijn dan 10 are (1.000 m²);
- bomen in een rijbeplanting, als de rij uit meer dan 20 bomen bestaat.

Indien een bos wordt gekapt, dient een melding te worden gedaan bij de betreffende provincie. Dit geldt ook voor het bij rooien en het verrichten van handelingen die de dood of ernstige beschadiging van bomen tot gevolg hebben. Hieronder valt ook beschadiging door vee.

De gemeente stelt de grenzen van de 'bebouwde kom Boswet' bij besluit vast. Deze grenzen kunnen afwijken van de 'bebouwde kom Verkeerswet'. Het besluit wordt door de provincie goedgekeurd. De grenzen zijn bij de gemeente na te vragen.

U hoeft de voorgenomen kap van een houtopstand niet te melden als het gaat om:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;

- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande;
 1. wegbeplantingen;
 2. beplantingen langs waterwegen, en
 3. eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid, zijnde een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter, en
 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.
- i. het vellen van houtopstanden ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel;
- j. het vellen van houtopstanden voor de aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen;
- k. het vellen van houtopstanden en herbeplanten op een wijze die is beschreven in een goedgekeurde gedragscode;

De provincie kan u een kapverbod opleggen. Mag er wel worden gekapt, dan moet u meestal ook nieuwe bomen aanplanten. De provincie kan u hiervan ontheffing of vrijstelling verlenen. Dit hangt ervan af of er hiervoor een provinciale verordening is opgesteld. Misschien heeft u ook een omgevingsvergunning nodig. Het aanvragen van deze vergunning en het indienen van een kapmelding moet u apart van elkaar doen.

Voorwaarden

Als u bossen mag kappen, dan moet u meestal dezelfde grond herbeplanten. Dit doet u:

- op een bosbouwkundige manier;
- binnen 3 jaar na het kappen van het bos;
- volgens de regels van de provinciale verordening (als de provincie die hiervoor heeft opgesteld).

De provincie kan een verordening hebben opgesteld voor:

- de gegevens die u bij de melding verstrekt;
- de termijn waarbinnen de melding wordt gedaan;
- de wijze waarop de melding wordt gedaan;
- de situatie waarin u een bos niet mag kappen;
- de voorwaarden voor een herplantplicht, de vrijstelling en ontheffing daarvan.

Gevolgen plangebied

Voor het geschikt maken van het plangebied voor natuurbegraven worden met name in de jonge opstand bomen gekapt. Dit valt onder het dunnen van een houtopstand, waarvoor geen meldingsplicht geldt. Voor de realisatie van de ontvangstruimte is het noodzakelijk de beplanting over een oppervlakte van 150 m² te verwijderen. Geadviseerd wordt om het verwijderen van de beplanting een melding te doen bij het bevoegd gezag (de provincie Drenthe).

4

METHODE

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een bestaande inventarisatiegegevens en een verkennend veldbezoek.

4.1 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruik gemaakt van landelijke, provinciale en (indien beschikbaar) regionale verspreidingsinformatie.

Uit de landelijke verspreidingsinformatie uit atlassen, die deels gedateerd is, moet blijken of nabij de locaties in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen. Exacte locaties of datering van de waarnemingen zijn daarbij veelal niet bekend. Deze gegevens hebben vaak betrekking op atlasblokken (5x5 kilometer). De soortgegevens hebben daarom veelal betrekking op de regio en niet specifiek op het plangebied.

Daarnaast is gebruik gemaakt van de verspreidingsgegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren. Het is de meest complete natuurdatabank van Nederland door een bundeling van meer dan 100 verschillende databanken. De databank bevat uitsluitend gevalideerde gegevens, gevalideerd door de (voormalige) Gegevensautoriteit Natuur (GAN). De NDFF is gevuld met gegevens uit databanken van verschillende organisaties die deze gegevens op professionele wijze verzamelen (zoals SOVON Vogelonderzoek Nederland, de Zoogdiervereniging en De Vlinderstichting). Ook de gegevens van verschillende gemeenten, waterschappen, provincies en terreinbeherende organisaties zijn toegevoegd. De databank wordt dagelijks aangevuld met recente waarnemingen die via de invoerportalen binnenkomen. Op dit moment bevat de NDFF ongeveer 120 miljoen waarnemingen.

4.2 Terreinbezoek

Op basis van een veldbezoek is de geschiktheid van het onderzoeksgebied voor de verwachte soorten en/of soortgroepen beoordeeld. Het veldbezoek is overdag door B. Haamberg uitgevoerd, ecologisch adviseur bij Eelerwoude. Dit betrof op 9 augustus 2017, bij gunstige weersomstandigheden (zonnig weer en weinig wind). Het gaat hier om een deskundigenoordeel op basis van de fysieke gesteldheid van het terrein (biotopen onderzoek). Daarnaast zijn de aangetroffen belangwekkende soorten ook genoteerd.

Kader – ecologisch deskundige

Bron: RVO / Ministerie van Economische Zaken

Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdiervereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of – bescherming.

5

BESCHERMDE SOORTEN

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit literatuur en andere informatiebronnen. Tevens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.1 Planten en (korst)mossen

Voorkomen en functie

Het bos van oudere leeftijd bestaande uit grove den en zomereik kent een ondergroei van voornamelijk grasachtigen, waaronder bochtige smele. Op verschillende plekken is daarnaast gewone braam aanwezig. Overige vastgestelde soorten tijdens het veldbezoek in dit deel van het plangebied betroffen rankende helmbloem, enkele struiken struikhei en havikskruid. Langs de bosrand is een solitair grasklokje aangetroffen. Op plaatsen waar licht doordringt tot de bosbodem is deze voornamelijk vastgelegd door bochtige smele. Het jonge bos is aangeplant op een teeltlaag, ontstaan door het voormalig agrarisch gebruik van de grond. Door de voedselrijkdom van deze grond zijn voornamelijk stikstofminnende soorten aangetroffen waaronder grote brandnetel en soorten van verstoorde bodems zoals koninginnekruid, boerenwormkruid en akkerdistel. Tijdens het veldbezoek is in het plangebied geen beschermde flora aangetroffen. Gelet op de aanwezige standplaatscondities, voedselrijke, verstoorde grond en voedselarme, enigszins zure bodem met weinig lichtinval zijn beschermde flora en (korst) mossen ook niet binnen het plangebied te verwachten. In de ruime omgeving rond het plangebied is het voorkomen van beschermde flora en (korst) mossen ook niet bekend.

Effecten en ontheffing

Binnen het plangebied is geen beschermde flora aangetroffen. Deze zijn op basis van de aangetroffen standplaatscondities en bekende verspreiding ook niet te verwachten in het plangebied. Negatieve effecten op beschermde flora worden niet verwacht.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde flora niet noodzakelijk.

5.2 Zoogdieren

5.2.1 Vleermuizen

Voorkomen en functie

In het plangebied is tijdens het dagbezoek beoordeeld of de locatie geschikt is voor vleermuizen. Hierbij is onderscheid gemaakt in: verblijfplaats, vliegroute en

foerageergebied. Op basis van geografische ligging en bekende verspreiding kunnen een aantal soorten gebruik maken van het plangebied waaronder gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en mogelijk ook franjestaart en baardvleermuis.

Verblijfplaats

Vleermuizen maken gedurende het jaar gebruik van een netwerk van vaste rust- en verblijfplaatsen. Deze verblijfplaatsen kunnen o.a. de volgende functies hebben:

- kraamverblijfplaats;
- zomerverblijfplaats;
- paar- en/of baltsverblijfplaats;
- winterverblijfplaats.

Kader - vleermuisverblijfplaatsen

Onder de vleermuizen zijn gebouwbewonende en/of boombewonende soorten aanwezig. Gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn hoofdzakelijk gebouwbewonend. Rosse vleermuis en watervleermuis zijn voornamelijk boombewonend en gewone grootoorvleermuis, franjestaart en ruige dwergvleermuis bewonen zowel bomen als gebouwen. Voorbeelden van verblijfplaatsen in gebouwen zijn ruimtes in spouwmuren en achter boeiboorden en gevelbetimmering. Holten en spleten in bomen en ruimtes achter loszittend schors zijn voorbeelden van verblijfplaatsen in bomen.

Vanuit de verschillende functies van de verblijfplaats worden weer andere eisen gesteld aan bijvoorbeeld het klimaat, de toegankelijkheid en de expositie van het verblijf ten opzichte van de zon. Als kraamverblijfplaats worden meestal gebouwen en/of bomen uitgekozen waarbinnen een constant klimaat heerst. Bij gebouwen zijn dit voornamelijk woningen met een spouwmuur of een geïsoleerd dak. Sommige vleermuizen hebben aan een opening van 1-2 cm voldoende om naar binnen te kruipen. Bij bomen gaat het meestal om dikke, oude bomen met een dikke restwand.

Verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten, waaronder de gewone dwergvleermuis en de laatvlieger, kunnen worden uitgesloten omdat bebouwing ontbreekt in het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn in de aanwezige bosopstanden geen bomen aangetroffen met zichtbare holtes die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Omdat tijdens het veldbezoek niet onuitputtelijk is gezocht naar bomen met holtes en spleten is het evenwel mogelijk dat in het plangebied verschillende, voor boombewonende geschikte holtes en spleten aanwezig zijn. Een groot deel van het plangebied is ongeschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen omdat de aanwezige bomen over een te geringe diameter beschikken, waardoor een beperkte bufferwaarde aanwezig is. Daarnaast is het stamtal van deze bomen in de betreffende opstanden dermate hoog dat tussen de bomen geen ruimte is om te manoeuvreren voor vleermuizen.

Foerageergebied en vliegroutes

Het plangebied is redelijk geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Met name de bloemrijke randen langs de zwarte hurenweg zijn geschikt omdat deze in de luwte liggen en insecten aantrekken. Een aantal paden van de bestaande wandelroute in het oude

bosperceel kan gebruikt worden door soorten die jagen in een meer besloten omgeving waaronder gewone grootoorvleermuis, franjestaart en baardvleermuis.

Gelet op de beslotenheid van het terrein is de aanwezigheid van een vaste vliegroute minder aannemelijk. De soortgroep maakt naar verwachting veel gebruik van de bestaande bospaden structuur om zich te verplaatsen. Verlichting ontbreekt momenteel in het gebied.

Kader - vleermuisvliegroutes

Vleermuizen maken gebruik van lijnvormige landschapselementen zoals bomenrijen en singels om zich langs te verplaatsen. Een aaneengesloten kronendak heeft hierbij de voorkeur. Van vleermuizen is bekend dat onderbrekingen in de lijnstructuur maximaal 100 tot 200 meter mogen bedragen (kleinere en langzaam vliegende soorten 50 meter). Wanneer de onderbrekingen groter zijn dan deze afstand kunnen sommige soorten deze afstand niet overbruggen en zullen ze uitwijken naar alternatieve vliegroutes en foerageergebieden.

Effecten en ontheffing

Alle vleermuissoorten zijn strikt beschermd onder de Wet natuurbescherming. Het verjagen, vangen en doden van individuen van beschermde soorten, alsmede het verstoren of vernielen van vaste verblijfplaatsen (inclusief de functionele leefomgeving), is verboden vanuit de Wet natuurbescherming. De functionaliteit van de verblijfplaatsen van vleermuizen dient ten allen tijde gegarandeerd te blijven.

Effecten op verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten zijn uit te sluiten omdat deze ontbreken in het plangebied. Met de voorgenomen ontwikkeling is het waarschijnlijk dat bomen worden gekapt. Het aanwezige bostype is voor boombewonende vleermuizen vanwege een beperkt aantal oude (loof)bomen minder geschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Potentiele verblijfplaatsen in de vorm van geschikte holtes en spleten zijn gedurende het onderzoek niet vastgesteld. Echter kan een enkele verblijfplaats van bijvoorbeeld een gewone grootoorvleermuis of franjestaart, waarvan bekend is dat zij ook verblijfplaatsen kunnen hebben achter loszittende schors, niet worden uitgesloten. Belangrijke (kraam)verblijfplaatsen worden echter niet verwacht. Indien enkele bomen dienen te worden gekapt kunnen deze voorafgaand aan de kap op onverhoopt aanwezige holtes gecontroleerd worden. De bomen aanwezig in het jonge, dichte bos zijn ongeschikt als verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen, vanwege de beperkte omvang.

Foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd indien bij het verdwijnen ook een verblijfplaats ongeschikt wordt. Bijvoorbeeld door het onderbreken van een vliegroute wordt een foerageergebied onbereikbaar, waardoor de vleermuizen onvoldoende voedsel kunnen vinden. Bij het verdwijnen van foerageergebieden of vliegroutes wordt derhalve onderzocht of er voldoende bereikbare alternatieven zijn.

Met betrekking tot foerageergebied en vliegroutes van vleermuizen zullen de voorgenomen werkzaamheden geen effect hebben op de functionaliteit van het gebied als zodanig.

Belangrijk aandachtspunt betreft de aanwezige verlichting. Voorkomen dient te worden dat de eventueel te plaatsen verlichting uitstraling van licht naar het bosgebied zo veel mogelijk wordt voorkomen.

Aanbevelingen

Geadviseerd wordt een aantal vleermuiskasten te plaatsen. Het bosgebied is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen, maar in de huidige situatie ontbreken voldoende geschikte verblijfplaatsen. Het plaatsen van een aantal bolle vleermuiskasten kan een positieve bijdrage leveren aan de verblijfplaatsmogelijkheden voor typisch boombewonende soorten waaronder de gewone grootoorvleermuis, franjestaart, ruige dwergvleermuis en rosse vleermuis. Daarnaast wordt aanbevolen om het nieuw te realiseren gebouw geheel of gedeeltelijk geschikt te maken voor vleermuizen, bijvoorbeeld door toegang tot de spouw, het dak, of inbouwkasten voor vleermuizen.

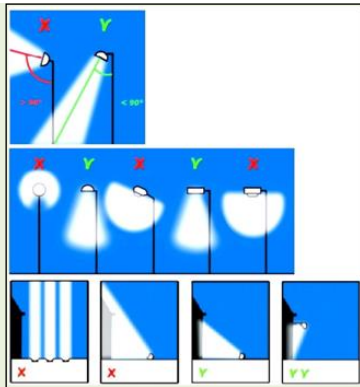
Conclusie: Bij de kap van bomen dienen deze voorafgaand aan de kap geïnspecteerd op de aanwezigheid van potentieel geschikte verblijfplaatsen voor boombewonende vleermuizen. Indien deze aanwezig zijn kan de aanvraag van een ontheffing noodzakelijk zijn.

Kader - Verlichting

Een aantal nachtactieve dieren, zoals vleermuizen, uilen en marters, zijn gevoelig voor verlichting. Er zijn soorten die kunstlicht zoveel mogelijk vermijden, zoals watervleermuis, en er zijn soorten die (in beperkte mate) rond lantaarnpalen jagen, zoals rosse vleermuis. Bij het plaatsen van verlichting bij in- en/of uitvliegopeningen, vliegroutes en foerageergebieden kunnen barrières ontstaan waardoor de vleermuizen van de verblijfplaatsen, vliegroute en/of foerageergebied afzien.

Om lichthinder te voorkomen en het gebied aantrekkelijker te maken voor vleermuizen kunnen verschillende maatregelen getroffen worden:

- *verlichting alleen plaatsen waar het echt nodig is;*
- *verlichting alleen aan op momenten wanneer het nodig is (dynamische verlichting);*
- *verlaag de hoogte van de lichtmasten zodat boomkronen onverlicht blijven;*
- *beperk verstrooiing het licht tot een minimum door gebruik van aangepaste armatuur (zie afbeelding 3);*
- *geen verlichting plaatsen bij in- en/of uitvliegopeningen en vliegroutes.*

Afbeelding 3. Voorbeelden om lichtverstrooiing te voorkomen

5.2.2 Overige zoogdieren

Vorkomen en functie

In het plangebied zijn tijdens het veldbezoek sporen van de ree aangetroffen. Daarnaast is het aannemelijk dat het plangebied onderdeel uit maakt van enkele andere algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren waaronder vos, haas, konijn, mol, egel & algemene (spits) muizensoorten. Voor deze soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen in de provincie Drenthe.

In het plangebied is eveneens het voorkomen bekend van de eekhoorn. Verblijfplaatsen van deze soort in de vorm van nesten zijn echter niet vastgesteld. Mogelijk maakt het ook onderdeel uit van het leefgebied van de steenmarter, en andere kleine marterachtigen waaronder wezel, hermelijn en bunzing. Eekhoorn, steenmarter, wezel, hermelijn en bunzing vallen onder de nationaal beschermde soorten waarvoor geen vrijstelling in provincie Drenthe geldt. Sporen die duiden op de aanwezigheid van een van deze soorten zijn niet vastgesteld. Tijdens het veldbezoek zijn op een drietal locaties verblijfplaatsen van de das vastgesteld, allen vastgesteld in het oudere opgaande bos. Het betreft twee vluchtpijpen met één ingang en een kleine (bij)burcht met minimaal 3 pijpen. Vanwege de omvang van de burcht vervult deze naar verwachting geen belangrijke kraamfunctie in het plangebied. Gelet op de versheid van de graafsporen, die oud waren, is geconcludeerd dat de verblijfplaatsen gedurende het veldbezoek naar verwachting niet in gebruik waren. In de ruimere omgeving rond het plangebied vermeldt de NDFF het voorkomen van de das. Zowel ten noorden als ten zuiden van het plangebied zijn in de recente periode (laatste 5 jaar) bezette (kraam)burchten aangetroffen. Het plangebied bevindt zich ruwweg tussen de burchten aan de noordzijde van het plangebied en die aan de zuidkant. In het plangebied is geen permanent (op basis van sporen) bewoonde burcht aangetroffen. Het is derhalve aannemelijk dat het plangebied behoort tot de functionele leefomgeving van de das. Soorten beschermd vanuit de Habitatrictlijn kunnen op basis van bekende verspreiding en de ongeschiktheid van het biotoop worden uitgesloten in het plangebied.

Effecten en ontheffing

De ingreep zal naar verwachting met name een positief effect hebben op de genoemde zoogdieren. De werkzaamheden hebben geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten. Voor nationaal beschermde soorten eekhoorn, steenmarter en kleine marterachtigen treedt met voorgenomen ontwikkeling geen verandering op ten opzichte van de huidige situatie. Kleinschalige ingrepen in het plangebied die de structuurvariatie bevorderen leveren naar verwachting zelfs een positief effect op de aanwezige natuurwaarden, doordat de beschikbaarheid van voedsel toeneemt.

Voorafgaand aan kapwerkzaamheden dienen te verwijderen bomen geïnspecteerd te worden op de aanwezigheid van eekhoorn nesten.

Negatieve effecten op de das kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten, mits inrichtingsmaatregelen niet worden uitgevoerd binnen een straal van 50 meter van het centrum van de burcht en vluchtpijpen.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor grondgebonden zoogdieren niet noodzakelijk, mits ontwikkelingen buiten een straal van 50 meter van de aanwezige dassenburchten/pijpen plaatsvinden.

5.3 Vogels

Alle vogels zijn als soort op een gelijke wijze beschermd in de Wet natuurbescherming. Beleidsmatig heeft het Ministerie van Economische Zaken een onderverdeling gemaakt, gericht op de mate van verantwoording en afstemming van werkzaamheden versus het behoud van vaste rust- en verblijfplaatsen. Dit betreft:

- vogels met jaarrond beschermde nesten;
- overige broedvogels.

Bij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden kunnen nesten van overige vogels soms ook jaarrond beschermd zijn. Dit is met name aan de orde bij grote ontwikkelingen of zeer bijzondere locaties. In de regel is dit niet aan de orde en zijn de nesten van de vogels alleen beschermd als ze in gebruik zijn.

Voorkomen en functie

Broedvogels

In het plangebied zijn tijdens de veldbezoeken vooral typische (naald)bossoorten als goudhaan, koolmees, pimpelmees, glanskop, kuifmees, boomklever, boomkruiper, grote bonte specht, groene specht en zwarte specht waargenomen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Van een aantal soorten zijn de verblijfplaatsen jaarrond beschermd. Een soort waarvan de rust- en verblijfplaats jaarrond beschermd is en die voorkomt in en rondom het plangebied is de buizerd. Van deze soort is echter geen horst waargenomen. Gelet op het aanwezige

biotoop is het aannemelijk dat het plangebied mogelijk onderdeel uit maakt van het leefgebied van de havik, sperwer, ransuil en mogelijk boomvalk en wespendif.

Effecten en ontheffing

Broedvogels

Alle vogelsoorten in Nederland zijn strikt beschermd onder de Wet natuurbescherming. Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die nesten beschadigen of verstoren. Verstoring kan in veel situaties worden voorkomen door verstorende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. De periode van 15 maart tot 15 juli wordt over het algemeen beschouwd als broedseizoen. Voor de Wet natuurbescherming zijn echter alle bewoonde vogelnesten beschermd, ongeacht het tijdstip van het jaar en ongeacht de zeldzaamheid van de soort. De genoemde termijn moet daarom niet al te strikt worden toegepast.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

In het plangebied is tijdens het veldbezoek geen horst waargenomen. Indien in de toekomst een bezette horst wordt aangetroffen kan deze in de planvorming worden ingepast, bijvoorbeeld door een deel van het terrein tijdelijk af te sluiten en enkel open te stellen indien er een plechtigheid plaatsvindt. Bestaande verblijfplaatsen in de ruimere omgeving van het plangebied ondervinden geen negatieve effecten van de voorgenomen plannen.

Aanbevelingen

In de huidige situatie is vanwege een gebrek aan natuurlijke holtes het aantal holenbroeders in het plangebied laag. Met het ophangen van nestkasten kan het aantal holenbroeders waaronder bonte vliegenvanger en gekraagde roodstaart toenemen, hetgeen een positieve bijdrage levert aan de natuurwaarden.

Conclusie: Bij de werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. Horsten zijn niet vastgesteld maar dienen indien aanwezig behouden te blijven.

5.4 Amfibieën en reptielen

Voorkomen en functie

Amfibieën

Binnen het plangebied zijn geen waterhoudende elementen aanwezig. Geschikt voortplantingsbiotoop voor amfibieën ontbreekt derhalve. Het plangebied wordt naar verwachting gebruikt als landbiotoop van enkele veel voorkomende amfibieën waaronder de bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander. De NDFF vermeldt het voorkomen van de heikikker in een veentje in boswachterij Gees, op circa 4 kilometer van het plangebied. Vanwege het gebrek aan waterelementen in de directe omgeving van het plangebied kan de heikikker redelijkerwijs worden uitgesloten. Overige beschermde soorten kunnen op basis van bekende verspreidingsgegevens en habitatvoorkeur eveneens worden uitgesloten in het plangebied. De aanleg van enige poelen, bijvoorbeeld rond het jonge bos heeft een positief effect op de voortplantingsmogelijkheden van algemeen voorkomende amfibieën.

Reptielen

In de nabijheid van het plangebied is de levendbarende hagedis vastgesteld. De levendbarende hagedis wordt in de regio voornamelijk aangetroffen op heide terreinen, in veengebieden, langs vennetjes en vochtige soortenrijke graslanden. Ook kan de soort worden aangetroffen in meer besloten omgeving langs grazige bospaden. Dergelijk biotoop is ook in het plangebied aanwezig. Het is aannemelijk dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van een (klein) aantal van de levendbarende hagedis. Daarnaast zijn op enkele kilometers afstand populaties bekend van de ringslang en de adder. De ringslang wordt vaak aangetroffen in de directe nabijheid van water. Dergelijk geschikt biotoop ontbreekt in het plangebied. Van de adder zijn waarnemingen beperkt tot hetzelfde gebied als de heikikker. Gelet op het tussenliggende gebied, de afstand tot het en de ongeschiktheid van het biotoop in het plangebied kan aanwezigheid van de soort redelijkerwijs worden uitgesloten.

Effecten en ontheffing

Gelet op de voorgenomen ontwikkeling worden geen negatieve effecten op het landbiotoop van algemeen voorkomende amfibieën worden uitgesloten, geschikt voortplantingsbiotoop ontbreekt momenteel in het plangebied. Negatieve effecten op de levendbarende hagedis kunnen eveneens worden uitgesloten, De vochtige kruidenrijke ruigtes blijven behouden. Met de toename van de structuurvariatie zal op termijn juist geschikter biotoop voor de levendbarende hagedis ontstaan. Beschermde soorten van de Habitatrichtlijn kunnen op basis van het ongeschikte biotoop worden uitgesloten. Aanleg van enkele poelen heeft naar verwachting een positief effect op de aanwezige voortplantingsmogelijkheden voor amfibieën.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor amfibieën en reptielen niet noodzakelijk.

5.5 Vissen

Voorkomen en functie

Permanent watervoerende elementen ontbreken in het plangebied. Beschermde vissoorten kunnen derhalve worden uitgesloten.

Effecten en ontheffing

Er worden geen effecten op beschermde vissen verwacht. Een ontheffing is niet aan de orde.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde vissen niet noodzakelijk.

5.6 Beschermde soorten ongewervelden

Voorkomen en functie

Binnen het plangebied ontbreken waarnemingen van beschermde ongewervelden. Op enkele honderden meters is een waarneming bekend van de grote weerschijnvlinder. In

het plangebied ontbreekt de boswilg echter, de waardplant van de soort. Mogelijk wordt het plangebied incidenteel door de soort gebruikt om zich te verplaatsen.

Effecten en ontheffing

Negatieve effecten op de nationaal beschermde grote weerschijnvlinder zijn redelijkerwijs uit te sluiten. De waardplant ontbreekt binnen het plangebied. Ook na afronding van de werkzaamheden blijft het plangebied geschikt voor de soort om zich te verplaatsen.

Aanbeveling:

Het plangebied is in potentie geschikt voor een aantal kritische insectensoorten die gebonden zijn aan een biotoop van mineraal zand en steilranden, een specifiek leefgebied dat in Nederland erg zeldzaam geworden is. Dit biotoop kan gerealiseerd worden door plaatselijk de vegetatie te verwijderen tot de minerale laag, bijvoorbeeld op enkele hoge zandkoppen. Door de aanwezigheid van dennenbos krijgt de bosbodem voldoende zonlicht om op te warmen waardoor zij geschikt wordt voor insecten.

Conclusie: Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is voor beschermde ongewervelden niet noodzakelijk.

6

BESCHERMDE GEBIEDEN – NNN

6.1 Inleiding

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. In de wet heet dit de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In of in de directe nabijheid van de NNN/EHS geldt het 'nee, tenzij'- principe. In principe zijn er geen ontwikkelingen toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Indien een voorgenomen ingreep de 'nee tenzij'- afweging met positief gevolg doorloopt, kan de ingreep plaatsvinden, mits eventuele nadelige gevolgen worden gemitigeerd en restschade wordt gecompenseerd.

De regels voor het doorlopen van de 'nee tenzij'- afweging zijn verwoord in de 'Spelregels EHS', uitgegeven door de ministeries van LNV en VROM in 2007 en in de provinciale ruimtelijke verordening.

Het Natuurbeheerplan werkt de EHS verder uit in twee kaarten, respectievelijk de ambitie- en de beheertypekaart. De beheertypekaart laat de huidige situatie zien en de ambitiekaart geeft de toekomstige en gewenste situatie weer. Het Natuurbeheerplan vormt de basis voor subsidies met betrekking tot beheer en inrichting.

Het hoofddoel van het ruimtelijk beleid voor de NNN/EHS is het bijdragen aan een samenhangend netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurlijke landschappen door bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de aanwezige bijzondere waarden en kenmerken.

In deze toetsing richten we op de ecologisch inhoudelijke toetsing en de centrale vraag; doet de voorgenomen ontwikkeling geen afbreuk aan de wezenlijke kenmerken en waarden, en natuurdoelen?

Indien de natuur- en landschapswaarden van de NNN/EHS worden aangetast, dienen mitigerende maatregelen te worden getroffen waarmee de schade zoveel mogelijk wordt beperkt. Per saldo zal op planniveau of gebiedsniveau geen verlies mogen optreden van areaal, kwaliteit en samenhang. Indien er wel schade wordt veroorzaakt dan dient compensatie plaats te vinden.

Afbeelding 4. Uitsnede Natuurbeheerplan beheertypekaart

6.2 Natuurdoelen en –kwaliteit

Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken zullen de te beschermen en te behouden wezenlijke waarden en kenmerken per gebied moeten worden gespecificeerd. De wezenlijke waarde en kenmerken zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. In de 'Spelregels EHS' is aangegeven dat het bevoegd gezag de wezenlijke kenmerken en waarden moeten bepalen. Globaal zijn er wel enkele doelstellingen voor de totale EHS aangegeven ('Spelregels EHS'):

- Het realiseren van een samenhangend netwerk van bestaande en nieuwe natuurgebieden;
- Het behoud, herstel en de ontwikkeling van ecosystemen, inclusief de bijbehorende soorten;
- Het focussen op nationaal en/of internationaal belangrijke soorten;
- Het duurzaam behouden van ecosystemen: zorg dragen voor de randvoorwaarden voor behoud: de juiste bodem-, water- en beheerscondities.

6.2.1 Huidige NNN in het plangebied

Afbeelding 4 geeft een uitsnede van de Beheertypekaart van het Natuurbeheerplan. Er is 1 beheertype vastgesteld in het plangebied: N15.02 Droog- Dennen, Eiken, Beukenbos. Er zijn geen gronden in het plangebied of de directe omgeving aangewezen waar ambities zijn vastgelegd.

Code	Natuurbeheertype – beheertypekaart
N15.02	Droog- Dennen, Eiken, Beukenbos.

N15.02 Droog- Dennen, Eiken, Beukenbos.

Dit natuurtype omvat bossen met dennen, eiken, beuken en/of berken en zijn vaak eenvoudig van structuur. Veel van deze bossen komen voor op zure, droge en zandige bodems. Wanneer de bodem meer leem bevat, kennen de bossen een grotere floristische rijkdom. Ook vochtiger typen van deze bossen met pijpenstrootje in de ondergroei behoren hiertoe. Vegetatiekundig behoren deze bossen tot het Zomereikenverbond of het Verbond der naaldbossen. Het type bos wordt voornamelijk in het binnenland op de zandgronden aangetroffen waaronder op de Veluwe en in Drenthe.

- Dennen-, eiken-, of beukenbos omvat bossen en struwelen gedomineerd door eiken, dennen, beuken, berken, lijsterbes, ratelpopulier of vuilboom.
- Maximaal 20% van het areaal van het betreffende bosgebied wordt gedomineerd door boomsoorten die oorspronkelijk van buiten Europa zijn ingevoerd, zoals Amerikaanse eik en douglasspar.
- Op 80% van de oppervlakte wordt geen hout geogst of is de houtoogst minder dan 20% van de bijgroei. Op de overige oppervlakte kan meer geogst worden in het kader van omvorming naar een natuurlijker bos.

6.3 Beschrijving en toetsing wezenlijke kenmerken en waarden

Uitgangspunt in de nota 'Spelregels EHS' is dat geen nettoverlies aan waarden voor wat betreft areaal, kwaliteit en samenhang mag plaatsvinden. Op basis van deze drie aspecten

wordt een beschrijving gegeven van de huidige waarde van het plangebied en het effect van de ontwikkeling op deze waarde.

6.3.1 Areaal

Huidige en potentiële waarde

De werkzaamheden die invloed hebben op het areaal van de nu aanwezige bestaande natuur betreft de realisatie van het gebouw. Parkeergelegenheid kan op de bestaande verharding worden gerealiseerd. Realisatie van het ontvangstgebouw gaat ten koste van een zeer beperkt verlies aan oppervlakte met een totaal oppervlakte 150m². Het verlies aan areaal dient gecompenseerd te worden.

Effecten op de waarde

Het te realiseren gebouw en de bijbehorende parkeergelegenheid zijn voorgenomen om in het centrale deel van het gebied te worden gerealiseerd. Daarbij dient opgemerkt te worden dat de parkeergelegenheid gerealiseerd kan worden langs de aanwezige bestaande verharding. Aangezien netto oppervlakteverlies als gevolg van ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS/NNN niet is toegestaan is compensatie van de verloren gegane oppervlakte noodzakelijk, hiervoor dient kwantitatieve compensatie plaats te vinden.

6.3.2 Kwaliteit

Huidige en potentiële waarde

Het plangebied kan worden verdeeld in twee verschillende bostypes, namelijk opgaand grove dennenbos met zomereiken en verspreid ook bijmenging van berk en andere naaldhoutsoorten als douglas en lariks. Soorten in de struweellaag ontbreken hier grotendeels. In de kruidlaag is voornamelijk bochtige smele aanwezig, op enkele plekken afgewisseld met gewone braam. Met name de aanwezigheid van reliëf is waardevol. Verder zijn de aanwezige natuurwaarden in de huidige situatie gering. Het recent aangeplante bos beschikt momenteel (nog) over geringe natuurwaarden.

Effecten op de waarde

De realisatie van het gebouw in combinatie met uitbreiding van de parkeergelegenheid heeft naar verwachting geen effect op de aanwezige kwaliteit van de plaatselijke natuur. De zone waar deze bebouwing gerealiseerd dient te worden bestaat voornamelijk uit kruidenrijke ruigte. De kruidlaag kan behouden blijven door het toepassing van halfverharding toe te passen. De kwaliteit van de bestaande natuur in het oudere bos kan verbeterd worden door plaatselijk op enige hoge zandkoppen de vegetatie te verwijderen tot op de minerale laag. Hierdoor ontstaan voor insecten gunstige omstandigheden. Ook kunnen hier verblijfplaatsmogelijkheden worden beschreven. In het recent aangeplante bos leidt dunning tot meer structuurvariatie. In de huidige situatie ontbreekt struweel grotendeels. Het aanplanten van struweel kan op termijn leiden tot een waardevolle mantelzoom vegetatie. Van aantasting van de wezenlijke waarden en kernmerken van het gebied is dan ook geen sprake.

6.3.3 Samenhang

Huidige en potentiële waarde

Het plangebied maakt onderdeel uit van een groter aaneengesloten natuurgebied de Mepperdennen, terwijl ook ten zuiden van de Mepperstraat grotere aaneengesloten

natuurgebieden aanwezig zijn met onder meer opgaand bos en hooilanden. De Mepperstraat is de enige barrière tussen het plangebied en de zuidelijker gelegen bosopstanden en hooilanden. De Mepperstraat is een verbindingsweg, maar gelegen in een rustige omgeving. Momenteel is de weg passeerbaar voor vleermuizen doordat er enige houtwallen aanwezig zijn.

Effecten op de waarde

Na afronding van de werkzaamheden blijft de natuurbegraafplaats verbonden met de omringende natuur. Aanleg van een omheining, welke kan zorgen voor een vergroting van de barrièrewerking, zal in de toekomstige situatie niet plaatsvinden. Van een aantasting van de kernkwaliteiten is dan ook geen sprake.

6.3.4 Verstoring

Het plangebied is gelegen in de nabijheid van recreatiepark Landal Aelderholt en vakantieoord de Bronzen Emmer. Gelet op de ligging van het plangebied en het gegeven dat een deel van de paden momenteel onderdeel uitmaakt van een wandelroute wordt geconstateerd dat het gebied in de huidige situatie regelmatig door recreanten wordt gebruikt.

In de nieuwe situatie wordt hoogstens een marginale stijging verwacht doordat gemiddeld twee keer in de week een begrafenis plaatsvindt. Belangrijk aandachtspunt betreft geen gebruik van het gebied tussen zonsondergang en zonsopkomst. Aandachtspunt bij de realisatie van het gebouw betreft de te realiseren verlichting. Om negatieve effecten van verlichting te beperken gelden de in paragraaf 5.2 besproken uitgangspunten.

6.4 Eindconclusie

De wezenlijke kenmerken en waarden, zoals beschreven in de catalogus gebiedskenmerken en vastgelegd in de omgevingsverordening van de provincie Drenthe, worden niet significant aangetast door verstoring of versnippering, aangezien de ontwikkeling slechts zeer gering is en het gebied reeds onderdeel uit maakt van een bestaande wandelroute. De genoemde samenhang blijft in stand. De kwaliteit van de bestaande natuur kan worden verbeterd door in de jonge opstanden te dunnen waardoor meer structuurvariatie gerealiseerd kan worden, plaatselijk struweel aan te planten voor een goed ontwikkelde mantel-zoom vegetatie, en in de oudere opstand plaatselijk de onderbegroeiing te verwijderen in combinatie met het kappen van enkele bomen zodat zonbeschenen goed vergraafbare bodem ontstaat. In verband met verstoring dient verlichting van omliggende omgeving voorkomen te worden door het gebruik van strooilight beperkende en gerichte armaturen, of door het gebruik van dynamische verlichting. Het deel areaal dat ten koste gaat van de realisatie van het gebouw dient gecompenseerd te worden.

Bovenstaande voorwaarden dienen voorgelegd te worden aan het bevoegd gezag en kunnen vervolgens uitgewerkt worden in een mitigatie- en compensatieplan.

7

CONCLUSIE EN VERVOLG

7.1 Beschermde soorten

Op basis van de toetsing wordt geconcludeerd dat met voorgenomen ontwikkelingen geen negatieve effecten worden verwacht op beschermde soorten, mits gedurende de aanlegfase geen inrichtingsmaatregelen worden uitgevoerd in een straal van 50 meter rond de aanwezige dassenpijpen, het broedseizoen van vogels en bomen met zichtbare holtes gespaard blijven. De waarde van het plangebied voor fauna kan verhoogd worden door nestkasten voor holenbroeders en bolle nestkasten voor vleermuizen op te hangen en door plaatselijk de ondergroei te verwijderen tot mineraal zand ontstaat geschikt biotoop voor insecten

7.2 NNN

De wezenlijke waarden, zoals en vastgelegd in de omgevingsverordening van de provincie Drenthe, worden niet significant aangetast door verstoring of versnippering, aangezien de ontwikkeling slechts zeer gering is en het gebied reeds onderdeel uit maakt van een bestaande wandelroute. De genoemde samenhang blijft in stand. De kwaliteit van de bestaande natuur kan worden verbeterd door in de jonge opstanden te dunnen waardoor meer structuurvariatie gerealiseerd kan worden, plaatselijk struweel aan te planten voor een goed ontwikkelde mantel-zoom vegetatie, en in de oudere opstand plaatselijk de onderbegroeiing te verwijderen in combinatie met het kappen van enkele bomen zodat zonbeschenen goed vergraafbare bodem ontstaat. In verband met verstoring dient verlichting van omliggende omgeving voorkomen te worden door het gebruik van strooilicht beperkende en gerichte armaturen. Of door het gebruik van dynamische verlichting. Het deel areaal dat ten koste gaat van de realisatie van het gebouw dient kwantitatief elders te worden gecompenseerd.

7.3 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegd gezag (ministerie van Economische Zaken in deze) hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar strikt beschermde soorten (tabel 3 soorten en vogels):
“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

Tabel 1 Resultaten (mogelijk) aanwezige beschermde flora en fauna in het plangebied. Zie bijlage 1 voor een toelichting ten aanzien van de zorgplicht

Bescherming	Soort(groep)	Gebruik gebied	Effect ruimtelijke ontwikkelingen	Ontheffing	Vervolg Nader onderzoek / mitigerende en/of compenserende maatregelen
Nationaal	Algemene grondgebonden zoogdieren	Leefgebied	Tijdelijke aantasting leefgebied, doden, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
Nationaal	Algemene amfibieën	Leefgebied (Landbiotoop)	Tijdelijke aantasting leefgebied, op termijn weer geschikt leefgebied	Nee	Zorgplicht
Nationaal	Das	Onderdeel van leefgebied	Geen, marginale verstoring	Nee, mits	Behouden vluchtpijpen en bijburcht geen inrichtingsmaatregelen in zone rond 50 meter van de burcht.
Nationaal	Levendbarende hagedis	Onderdeel leefgebied	Geen	Nee,	Zorgplicht
Nationaal	Grote weerschijnvlinder	Onderdeel leefgebied (imago's)	Geen	Nee	Zorgplicht
Habitatrichtlijn	Vleermuizen	Leefgebied	Geen, mits	Nee, mits	Bomen met holtes en spleten behouden
Vogelrichtlijn	Vogels	Broedlocatie	Mogelijke verstoring	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht
Vjaarrond	Vogels vaste broedlocaties	Mogelijk broedlocatie	Geen, mits	Nee, mits	Werkzaamheden buiten broedseizoen uitvoeren, zorgplicht, eventuele nestbomen en functionele leefomgeving behouden.

LITERATUURLIJST

- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W. (2009). *De amfibieën en reptielen van Nederland*, - *Nederlandse fauna 9*. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European invertebrate Survey – Nederland, Leiden.
- Nie H.W. de (1996). *Atlas van de Nederlandse Zoetwatervissen*. Media Publishing, Doetinchem.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen (1992). *Atlas van de Nederlandse zoogdieren*. Utrecht: KNNV.
-
- Limpens, H. , K. Mostert en W. Bongers (1997). *Atlas van de Nederlandse Vleermuizen*. Utrecht: KNNV Uitgeverij.
- Limpens, H., P. Twisk & G. Veenbaas (2004). *Met vleermuizen overweg. Brochure over vleermuizen en de wijze waarop bij planning, aanleg, reconstructie en beheer van wegen praktische invullingen kan worden gegeven aan de wettelijke zorgplicht voor vleermuizen*. Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft / Zoogdierverseniging, Arnhem.
- Vogel R.L., Bouwma I., Koese B., Kranenbarg J., La Haye M., Odé B., Sierdsema H., Sparrius L., Verburg P. & Zollinger R. (2013). *Het belang van Nederland buiten de Ecologische Hoofdstructuur voor soorten van de Vogelrichtlijn en van bijlage V van de Habitatrichtlijn*. Sovon-rapport 2013.015. Sovon, Nijmegen.

Natura 2000: - www.synbiosys.alterra.nl/natura2000

Soortinformatie: - www.zoogdierverseniging.nl

- www.ravon.nl

- www.libellennet.nl

Waarnemingen: - www.telmee.nl

- ndff-ecogrid.nl